

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "ผลกระทบของการที่ภรรยามีส่วนช่วยเหลือเลี้ยงครอบครัวต่ออำนาจการตัดสินใจและความคาดหวังทางอำนาจของภรรยาในครอบครัว" มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ

1. ให้ทราบว่าภรรยาออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน และมีรายได้มาจุนเจือหรือหาเลี้ยงครอบครัวจะส่งผลกระทบอย่างไรบ้างในเรื่องต่อไปนี้

- ก) โครงสร้างอำนาจของครอบครัว หรือความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจของสามีและภรรยา
- ข) การวินิจฉัยหรือตัดสินใจที่สำคัญๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว
- ค) ความรู้สึกนึกคิดของภรรยาในเรื่องความยุติธรรมเกี่ยวกับอำนาจในการตัดสินใจ
- ง) ความคาดหวังของภรรยาในเรื่องอำนาจของฝ่ายภรรยา

2. ค้นหาปัจจัยอื่นบางประการที่อาจจะมีบทบาทเป็นตัวร่วมส่งผลกระทบหรือกำหนดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญในเรื่องที่กล่าวในข้อแรก

3. ประเมินอย่างคร่าว ๆ ว่าสัดส่วนของภรรยาที่ประกอบอาชีพนอกบ้าน แต่ยังไม่มองว่าตนเองเป็น "ช้างเท้าหลัง" นั้นมีอยู่มากน้อยเพียงใด

ในการศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีที่สมรสแล้ว มีบุตร และอยู่ร่วมกับสามี ที่ทำงานในภาคธุรกิจเอกชน ราชการ และรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนสตรีที่ทำงานหาเลี้ยงชีพในทางวิชาชีพ จำนวน 306 คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ใช้แนวคิดเรื่อง "ทฤษฎีทรัพยากร" ของ Blood and Wolfe (1960) เป็นแนวคิดหลัก และเสริมด้วยกรอบแนวคิดของนักวิชาการอีก 3 ท่าน คือ แนวคิด "ความยุติธรรมตามสัดส่วน" ของ Mirowsky แนวคิด "ความสัมพันธ์ในเชิงการพึ่งพาทางอำนาจ" ของ Emerson และแนวคิด "สิทธิอำนาจ" ตามบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมของ Safilios - Rothchild

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามชนิดที่ให้ผู้ตอบกรอกเอง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติไคสแควร์ (chi-square) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า สมมุติฐาน 9 ข้อ ที่สร้างขึ้นมาจากกรอบแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น 5 ข้อ และสมมุติฐานที่สร้างขึ้นมาจากหลักตรรกะ 4 ข้อ ปรากฏว่ามีสมมุติฐาน 4 ข้อที่ได้รับการยอมรับ ซึ่งเป็นสมมุติฐานที่สร้างขึ้นมาจากกรอบแนวคิดของ Mirowsky Emerson และ Safilios - Rothchild สำหรับสมมุติฐานที่สร้างขึ้นมาจากกรอบแนวคิดของ Blood and Wolfe ไม่ได้ได้รับการยอมรับตามที่ตั้งเอาไว้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยคิดว่าการที่สมมุติฐานถูกปฏิเสธ ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐาน เนื่องจากอาจเป็นเพราะข้อบกพร่องในขั้นตอนการแบ่งกลุ่มตัวแปรเป็น 3 กลุ่มไม่เหมาะสมในการวิเคราะห์ ดังนั้น กรอบแนวคิดในเรื่อง "ทฤษฎีทรัพยากร" ควรได้รับการทดสอบต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบข้อมูลที่น่าสนใจพอจะสรุปได้ว่า สตรีส่วนใหญ่ที่แต่งงานแล้ว มีบุตร และอยู่ร่วมกับสามี ที่ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านจะมีอำนาจการตัดสินใจ และความคาดหวังทางอำนาจของภรรยาในครอบครัวในลักษณะที่เท่าเทียมกับสามี แต่อย่างไรก็ตาม เกือบครึ่งของภรรยาเหล่านี้จะตระหนักว่าตนเองต้องพึ่งพาสามีในด้านต่าง ๆ (รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ) มาก